

Enveloppen

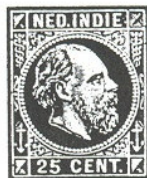
Afmetingen in millimeters:

- a 150 x 82 b 146 x 111 c 156 x 125
d 152 x 125

Modellen en netwerken binnenzijde als op blz. 6 en 7.

Er bestaan vrij veel proeven van Indische postwaardestukken. Bij een envelop van een papiersoort, formaat, uitvoering, of met een zegelbeeld of zegelkleur die niet in dit hoofdstuk worden genoemd, zal er in eerste instantie gedacht moeten worden aan een proef.

1878-1879. Zegel 'Willem III in rechthoek' (M1, a).

1	10 cent roodbruin (1 jan 1878)	45,-	25,-
2	20 cent ultramarijn (25 feb 1879)		
	a. ultramarijn	6,-	15,-
	b. lichtblauw	6,-	15,-
3	25 cent		
	a. donkerviolet (1 jan 1878)	7,50	15,-
	b. lila (vanaf 1879)	30,-	60,-
	c. violet in diverse nuances, lichter dan 3a	3,50	8,50

De Indische Congres-enveloppen – Voor het in 1878 in Soerabaya te houden landbouwcongres was portvrijdom verleend aan het secretariaat. Daarop inspeliend produceerde de postzegelhandelaar J.P. Moquette enige duizenden briefomslagen die aan het bestuur van het congres werden aangeboden, kennelijk met de bedoeling een officieel tintje aan zijn schepping te geven. Dat er enveloppen zijn de gelopen hebben, wil niet zeggen dat er iets officieels aan is, ook zonder deze enveloppen werd de post van het secretariaat portvrij vervoerd. De enveloppen zijn van geel of wit papier en de 'zegelafdruk' bestaat in tenminste acht kleuren. De restanten van de partij sleet Moquette in Europa waar de verzamelaars, en misschien ook de handelaren, door de afstand niet op de hoogte waren van het ware karakter van deze enveloppen. Dezelfde Moquette stond ook aan de wieg van een aantal andere fantasie-produkten, zoals de 15 CENT-opdrukken op envelop nr. 9, de Union Postale Universelle-opdruk op briefkaart nr. 2a, de 5 cent-opdrukken op briefkaart nr. 4 enz. Al deze produkten worden terecht als 'zwendel' betiteld.

Lit.: W.P. Costerus in het Nederlandsch Maandblad voor Philatelie (1925, blz. 120-121); E.J.P. Mulders, De

Indische Congresenveloppen (De Postzak nr. 62, augustus-september 1962); J.H. Broekman in het Nederlandsch Maandblad voor Philatelie (1962, blz. 452).

1881 (nov?). Envelop nr. 1 met zwarte opdruk 'Briefomslag tien cent' in drieregelige herhaling, schuin over het zegelbeeld.

4	10 cent roodbruin	200,-	60,-
---	-------------------	-------	------

1881 (nov?). Als envelop nr. 4 maar gewijzigd model met spitse klep (M3, a).

5	10 cent roodbruin op bruin getint papier	15,-	10,-
---	--	------	------

Envelop nr. 5 is zonder opdruk niet uitgegeven. De opdruk op de enveloppen nrs. 4 en 5 had tot doel het niet toegestane gebruik van uitknipsels als postzegels tegen te gaan.

1883-1888. Zegel 'Willem III in ovaal' (M3, a).

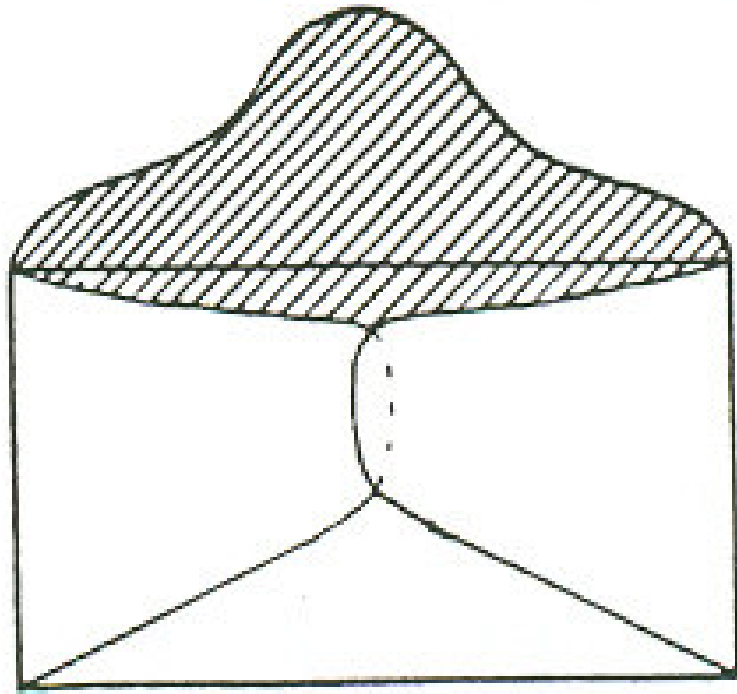

6	10 cent roodbruin, vroege oplagen op getint papier, latere oplagen op wit (vaak vergeeld) papier (1883)	4,-	2,50
7	12½ cent grijs (1886)	5,-	15,-
8	15 cent geelbruin op wit of roomkleur (juli 1888)	5,-	10,-

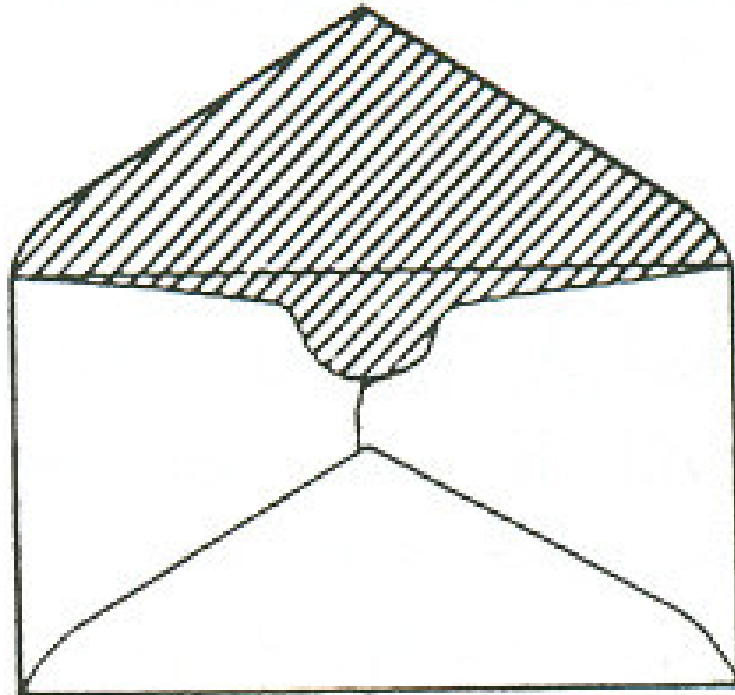
1888 (juni). Envelop nr. 3 met zwarte handstempel-opdruk van nieuwe waarde.

15

9	15 op 25 cent		
	a. violet (3c)	20,-	12,-
	b. lila (3b)	70,-	70,-

M1

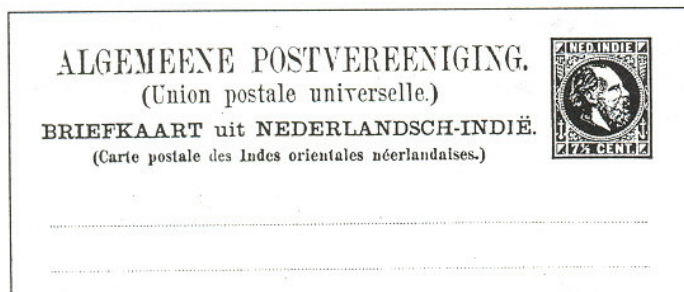
M3

Omdat per 1 april 1879 het briefkaartport naar bij de UPU aangesloten landen verlaagd werd tot 7½ cent, werden de briefkaarten van 12½ cent overbodig, hoewel ze wel geldig bleven. De op 1 april voorradige briefkaarten werden overdrukt om ze als binnenlandse kaart op te gebruiken. Voor briefkaarten naar UPU-landen moest men tot de uitgifte van briefkaart nr. 5 gebruik maken van bijgefrankeerde binnenlandse briefkaarten.

Er zijn ook briefkaarten met zogenoemde 'kleine 5' opdrukken. De kantoorchefs van een zevental postkantoren voorzagen eigenmachtig de briefkaarten van 12½ cent van een opdruk 5 in plaats van ze op de voorgeschreven wijze af te schrijven. De echtheid van deze inofficiële opdrukken is buitengewoon lastig vast te stellen. Voor ongebruikte stukken is het meestal onmogelijk, bij gebruikte stukken kan het in bepaalde gevallen wel. Keuring is daarom noodzakelijk.

Opdrukken '5 cent', 'Vijf cent' enz. in rood over zeer licht overdrukte exemplaren van briefkaart nr. 4 zijn maakwerk van Moquette (zie opmerking na envelop nr. 3).

1879 (aug). Zegel 'Willem III in rechthoek'; zonder omranding (a).

5 7½ cent bruin op roomkleur 10,- 12,50

1885-1886. Zegel 'Willem III in rechthoek' (a).

6 5 cent groen, met omranding (1885) 7,50 2,50
7 7½ cent bruin op wit, zonder omranding (1886) 10,- 15,-

1887. Zegel 'cijfer'; wapen II; groter formaat (b).

8 5 cent groen (feb? 1887) 3,- 2,-
9 7½ cent bruin (eind? 1887)
x. afstand tussen 3e-4e-5e adres-
lijn 7½ + 8½ mm 6,- 8,-
y. afstand tussen 3e-4e-5e adres-
lijn 8½ + 7½ mm 6,- 8,-

1890-1897. Zegel 'cijfer'; wapen II; eenzijdig gekleurd karton (b).

10 5 cent
a. blauw op lichtblauw (1890) 2,- 1,50
b. ultramarijn op lichtblauw (na 1897) 2,50 1,50
11 5 + 5 cent
a. lichtblauw op lichtblauw (1892) 10,- 30,-
v-kaart 10,-
a-kaart 20,-
b. ultramarijn op lichtblauw (na 1897) 15,- 35,-
v-kaart 10,-
a-kaart 20,-
12 7½ cent karmijn op rose (1892)
x. afstand tussen 3e-4e-5e adres-
lijn 7½ + 8½ mm 3,- 2,50
y. afstand tussen 3e-4e-5e adres-
lijn 8½ + 7½ mm 3,- 2,50
13 7½ + 7½ cent karmijn op rose (1892) 15,- 30,-
v-kaart 10,-
a-kaart 20,-

De antwoordkaarten van de briefkaarten nrs. 11 en 13 zijn gedrukt op de witte zijde van het karton.

De kartonkleuren van deze vier briefkaarten bestaan in diverse nuances. Het karton, en met name dat van de nrs. 10 en 11, verkleurt gemakkelijk. Ook de bedrukking kent meer nuances: met name blauw, lichtblauw, grijsblauw, groenachtig blauw voor nr. 10a; roodkarmijn en rosekarmijn voor de nrs. 12 en 13.

Er zijn enkele exemplaren bekend van briefkaart nr. 10 met een groene zegelafdruk, dezelfde kleur als van de vorige emissie. Het vermoeden bestaat dat het gaat om exemplaren van een eerste oplage, die door de combinatie met het blauwe karton niet bevredigend was en die leidde tot een kleurwijziging.

1902-1903. Zegel 'Vürtheim I'; wapen III (b).

14 5 cent karmijn op rose (1902) 6,- 2,-